

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Педагогічний інститут

Кафедра педагогіки і психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

“ 04 ” “ 09 ”

2015 року

О.Б.Жильцов

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ОДФП.03 ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА

Спеціальність 8.01010101 Дошкільна освіта
Педагогічний інститут

Київ - 2015

Педагогічна компаративістика: робоча навчальна програма [для студентів на пряму підготовки 8.01010101 "Дошкільна освіта"] / Н.М.Голота. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015 р. – 15 с.

Розробники:

ГОЛОТА Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 2 від 3. 09. 2015 року

Завідувач кафедри педагогіки і психології
_____ Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного
інституту з науково-методичної та навчальної
роботи

_____ Машовець М.А.

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,33 кредити	Галузь знань 0101 "Педагогічна освіта "	Нормативна	
	Напрямок підготовки 8.01010101 Дошкільна освіта		
Модулів –3	Спеціальність (професійне спрямування): Магістр освіти. Організатор дошкільної освіти.	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Загальна кількість годин – 120, аудиторних – 32 год.		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: "магістр"	16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		МКР – 8 год.	
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розширення наукового і загальнокультурного світогляду майбутніх фахівців, здатних використовувати світові досягнення педагогіки й тим самим забезпечувати інтеграцію національної системи освіти у світовий європейський простір.

Цілі курсу:

- зростання професійної ерудиції та компетентності майбутнього викладача дошкільної педагогіки і фахових методик;
- збагачення педагогічних поглядів магістрантів, обізнаність їх з міжнародними зв'язками у галузі освіти;
- формування активної творчої особистості, здатної на основі співставлення закономірностей і тенденцій розвитку національної системи освіти із зарубіжними аналогами спрямовувати і коректувати її розвиток за допомогою рекомендацій, що розробляються для органів управління системи освіти.

Завдання:

1. Здійснення систематичного аналізу джерельної бази освітніх систем різних країн світу з метою виявлення глобальних закономірностей і тенденцій розвитку освіти та врахування їх специфіки у вітчизняній педагогіці.
2. Усвідомлення особливостей порівняльно-педагогічних розвідок як інструменту досягнення освітньою системою міжнародних стандартів якості.
3. Формування здатності до глибокого осмислення актуальних вітчизняних і міжнародних педагогічних проблем.
4. Ознайомлення магістрантів з досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі вищої та дошкільної освіти.
5. З'ясування актуальних проблем підготовки кадрів в сфері дошкільної освіти.
6. Виявлення суперечностей і тенденцій сучасного та перспективного розвитку вітчизняної дошкільної освіти на основі аналізу досягнень і недоліків у зарубіжному педагогічному досвіді.
7. Зіставлення педагогічних ідей і практики дошкільного виховання та формування ній основі теоретичних підходів універсального, прогностичного характеру.

Курс «Педагогічна компаративістика» спрямований на формування у магістрантів таких професійних *компетентностей*:

- а) ключових, необхідних для виконання будь-якої професійної діяльності (інформаційно-комунікативні, соціально-трудові, мовні, культурні, здатність учитися);
- б) базових, що відображають специфічний характер педагогічної діяльності (організаційний, дидактичний компоненти, здатність до педагогічного мислення, когнітивно-креативний, психологічний, оцінювальний, консультативний компоненти і здатність до розвитку впродовж усього життя);

в) методичної компетентності – здатності самостійно конструювати навчальний процес у вищій школі, вільно використовуючи в практичній діяльності теоретичні основи вітчизняної та зарубіжної педагогіки, знаходження обґрунтованого рішення будь-якого педагогічного та дидактичного завдання, орієнтація на розвиток дітей і саморозвиток та, зокрема, формування таких компетенцій:

- діагностичної;
- прогностичної;
- організаторської;
- комунікативної;
- дослідницької;
- виховної.

Вивчення курсу передбачає формування у магістрантів **знань** про:

- ◆ про структуру рівнів систем освіти, освітню стандартизацію і номенклатуру документів;
- ◆ стан, тенденції та закономірності розвитку світового (зарубіжного і вітчизняного) педагогічного досвіду;
- ◆ стан, основні тенденції та закономірності розвитку дошкільної освіти в різних країнах, геополітичних регіонах і в глобальному масштабі;
- ◆ позитивні і негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти;
- ◆ форми і способи взаємозбагачення національних педагогічних культур;
- ◆ актуальні проблеми забезпечення якості професійної підготовки кадрів в сфері дошкільної освіти;
- ◆ основні підходи до організації порівняльно-педагогічного дослідження.

На основі цих знань у магістрантів повинні бути сформовані **уміння**:

- ❖ аналізувати (у порівняльному плані) стан, закономірності і тенденції розвитку освіти і виховання у різних країнах світу;
- ❖ розкривати співвідношення загальних тенденцій освіти і національної (регіональної) специфіки;
- ❖ виявляти позитивні і негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти;
- ❖ прогнозувати напрямки розвитку вітчизняної дошкільної освіти в майбутньому;
- ❖ забезпечувати на високому рівні підготовку педагогів для дошкільної освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Педагогічна компаративістика в системі сучасних педагогічних наук.

Тема 1. Предмет, завдання, функції і методи порівняльної педагогіки. Становлення та основні етапи розвитку педагогічної компаративістики.

Порівняльна педагогіка як наука і як навчальна дисципліна. Різноманітність підходів до визначення предмета і завдань порівняльної педагогіки. Предмет і завдання порівняльної педагогіки за Б.Ф.Вульфсоном і Х.В.Даелом. Функції порівняльної педагогіки: інформаційно-аналітична, акумулююча, корекційна, координуюча, прогностична, вибірково-адаптивна. Методи порівняльно-педагогічних досліджень.

Причини виникнення порівняльної педагогіки як науки. Різноманітність підходів до визначення етапів розвитку порівняльної педагогіки. Етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень. Основи методології педагогічної компаративістики. Основні підходи до організації порівняльно-педагогічного дослідження.

Основні поняття теми: порівняльна педагогіка, педагогічна компаративістика, освітні системи, світовий освітній простір, зарубіжний педагогічний досвід.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Тема 2. Провідні чинники, тенденції та стратегії розвитку освіти у сучасному світі.

Освітній простір як феномен (В.Краєвський, Б.Коротяєв, В.Курило та інші). Поліструктурність світового освітнього простору: просторова (територіальна) і організаційна структури. Соціально-економічні фактори розвитку освіти у сучасному світі. Основні пріоритети і тенденції розвитку світової системи освіти. Загальна характеристика суперечностей і перспектив розвитку освітніх систем у сучасному світі. Сучасний стан і перспективи розвитку освіти в провідних країнах світу і в Україні. Глобалізація в освіті, її позитивні і негативні впливи. Міжнародні та всесвітні організації: ЮНЕСКО (Міжнародне бюро освіти; Міжнародний інститут планування освіти; Інститут освіти ЮНЕСКО); Рада Європи та інші. Міжнародні проекти та програми, які передбачають участь різноманітних освітніх систем: ЕРАЗМУС, ЛІНГВА, ЕСПРІТ, ІРІС та інші. Типи регіонів за ознакою взаємного зближення і взаємодії освітніх систем (за А.П.Ліферовим).

Основні поняття теми: світовий освітній простір; тенденції, пріоритети, перспективи розвитку освіти, глобалізація, стандартизація, структурне реформування.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Тема 3. Сучасні моделі освітніх систем. Сучасні моделі вищої освіти.

Моделі освіти (розвиваючого навчання, традиційна, раціоналістична, феноменологічна, неінституційна).

Сучасні освітні моделі:

американська модель: школа (ясельна, початкова, середня, старша) – коледж – університет (бакалаврат, магістратура, докторантура);

французька модель: школа (материнська, початкова, коледж, ліцей) – професійний (технологічний) інституту – університет (ліценціат, магістратура, докторантура) – великі школи;

англійська модель: школа (ясельна, початкова, об'єднана, граматична, сучасна) – коледж – університет (бакалаврат, магістратура, докторантура);

Сучасні моделі вищої освіти: британська (вільне навчання особистості), шотландська (цінності корисного знання); німецька (цінність інтелектуального дослідження); американська, або чиказька (цінність вільного розвитку індивідуальних здібностей вільної особистості); японська (максимальна реалізація творчого потенціалу особистості).

Основні поняття теми: моделі освітніх систем; американська освітня модель; французька освітня модель; англійська освітня модель; російська модель. Сучасні моделі вищої освіти: британська, шотландська, німецька, американська (чиказька), японська.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Змістовий модуль II. Розвиток вищої освіти у різних країнах світу. Системи підготовки педагогічних кадрів

Тема 4. Особливості розвитку вищої освіти у різних країнах світу

Особливості виникнення сектору вищої професійної освіти. Його сучасний стан в розвинених країнах і головні тенденції розвитку. Сучасні ідеї інтеграції: формування загальноєвропейського освітнього простору і європейський вимір в освіті. Поняття «європейський вимір в освіті». Нові орієнтири розвитку вищої освіти. Особливості розвитку і функціонування вищої освіти у різних країнах світу. Роль Болонського процесу в підвищенні якості європейської освіти. Історичні аспекти проблеми оцінювання і взаємовизнання дипломів.

Основні поняття теми: професійна освіта, загальноєвропейський освітній простір, європейський вимір в освіті.

Тема 5. Сучасні світові тенденції розвитку педагогічної освіти.

Процеси інтеграції в галузі педагогічної освіти в Європейських країнах. Освітні стандарти і нострифікації дипломів у європейському контексті. Провідні чинники, що зумовлюють різноманітність та особливості національних систем, моделей професійної підготовки вчителів і одночасно ведуть до спільних тенденцій

розвитку педагогічної освіти в країнах Західної Європи. Зміст підготовки вихователя дітей дошкільного віку та вчителя початкової школи у різних країнах світу, вимоги до їх професійної компетентності. Стандарти педагогічної освіти.

Основні поняття теми: педагогічна освіта, професійна підготовка педагогів, стандарти педагогічної освіти.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Змістовий модуль III. Сучасні системи дошкільної, шкільної освіти в Україні та за кордоном: особливості становлення та тенденції розвитку

Тема 6. Становлення, розвиток, освітні цілі, концепції та моделі систем дошкільного виховання у різних країнах світу.

Зародження і становлення громадської системи дошкільної освіти за кордоном. Трансформація цілей, завдань, змісту і методів зарубіжної і вітчизняної дошкільної освіти. Зарубіжні концепції XX століття та їх вплив на розвиток сучасних систем дошкільної освіти в зарубіжних країнах і в Україні. Перша спроба співвіднесення зарубіжного досвіду з теорією і практикою дошкільного виховання (С.Т.Шацький). Сучасна філософія дитиноцентризму. Сучасні концепції зарубіжної дошкільної освіти: «соціального реконструктивізму», «громадської освіти», «освіти для виживання», «виховання характеру», «полікультурної освіти дітей», «виховного середовища», «інтегрованого розвитку компетентності» та «гуманістичної освіти». Централізація та децентралізація управління дошкільною освітою в різних країнах світу. Нормативні та державні документи в галузі дошкільної освіти. Провідні принципи освітньої політики дошкільної освіти різних країн світу. Науково-методичне забезпечення дошкільної освіти в Україні та за кордоном.

Основні поняття теми: системи дошкільної освіти, зарубіжні концепції дошкільної освіти, дитиноцентризм, концепції, моделі систем дошкільного виховання.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

Тема 7. Сучасні тенденції розвитку змісту, форм і методів шкільної освіти
Особливості реформаційних процесів на сучасному етапі початкового навчання. Тенденції розвитку системи початкової освіти у різних країнах світу.

Різноманітність підходів до дефініцій «початкова (елементарна) школа» та «середня школа» в різних національних системах освіти.

Завдання, провідні компоненти, умови успішної роботи базової освіти.

Різноманітність систем середньої освіти та їх характеристики. Диверсифікація – провідний шлях розвитку системи середньої освіти. Завдання середньої освіти.

Місце та роль приватних загальноосвітніх закладів у сучасних освітніх системах. Види приватних загальноосвітніх закладів. Причини зростання їх кількості. Приватний сектор освіти в Україні.

Стандарт середньої освіти. Характеристики стандарту середньої освіти. Особливості контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів у школах зарубіжних країн.

Основні поняття теми: початкова школа, середня школа, базова освіта, диверсифікація, стандарт середньої освіти, підготовка вчителів.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

Тема 8. Порівняльний аналіз підходів до соціалізації особистості в сучасній зарубіжній і вітчизняній педагогіці.

Піднесення та утвердження статусу дитинства як особливо значущого, неповторного періоду життя людини – визначальна тенденція на сучасному етапі розвитку міжнародного освітнього простору. Сучасні зарубіжні виховні концепції. Пріоритети виховання у провідних країнах світу. Культура миру, педагогіка ненасилля, екологічна освіта та виховання. Концепція виховання демократичної громадянськості, розробленої експертами Ради Європи.

Єдність соціалізуючого впливу всіх сторін шкільного життя: формальних та неформальних. Форми та методи соціалізуючого впливу школи. Служба «гайденс»: мета, завдання, напрями роботи.

Основні поняття теми: соціалізація, система виховних цінностей, соціалізуючий вплив.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	мкр	с.р.		л	с	мкр	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль										
Змістовий модуль 1. Педагогічна компаративістика в системі сучасних педагогічних наук										
Тема 1.Предмет, завдання, функції і методи порівняльної педагогіки. Становлення та основні етапи розвитку педагогічної компаративістики	14	2	2		10		2			8
Тема 2. Провідні чинники, тенденції та стратегії розвитку освіти у сучасному світі.	10	2	2		6			2		12
Тема 3. Сучасні моделі освітніх систем. Сучасні моделі вищої освіти.	14	2	2		10		2			10
Модульний контроль	2			2						
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6	2	26		4	2		30
Змістовий модуль 2. Розвиток вищої освіти у різних країнах світу. Системи підготовки педагогічних кадрів										
Тема 4. Особливості розвитку вищої освіти у різних країнах світу	14	2	2		10			2		12
Тема 5. Сучасні світові тенденції розвитку педагогічної освіти	14	2	2		10		2	2		14
Модульний контроль	2			2						

Разом за змістовим модулем 2	30	4	4	2	20		2	4		26
Змістовий модуль 3. Сучасні системи дошкільної, шкільної освіти в Україні та за кордоном: особливості становлення та тенденції розвитку										
Тема 6. Становлення, розвиток, освітні цілі, концепції та моделі систем дошкільного виховання у різних країнах світу	16	2	2		12		2	2		20
Тема 7. Сучасні тенденції розвитку змісту, форм і методів шкільної освіти	14	2	2		10					8
Тема 8. Порівняльний аналіз підходів до соціалізації особистості в сучасній зарубіжній і вітчизняній педагогіці	16	2	2		12					20
Модульний контроль	4			4						
Разом за змістовим модулем 3	50	6	6	4	34		2	2		48
Усього годин	120	16	16	8	80		8	8		104

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Педагогічна компаративістика як наука та навчальна дисципліна	2
2.	Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в умовах глобалізації та створення єдиного світового освітнього простору	2
3.	Особливості розвитку і функціонування вищої освіти в Україні та за кордоном	2
4.	Становлення і розвиток професійної педагогічної підготовки фахівців з дошкільної освіти та вчителів початкової школи у різних країнах світу.	2
5.	Порівняльна характеристика розвитку систем дошкільної освіти у різних країнах світу.	2
6.	Порівняльна характеристика розвитку початкової школи у різних країнах світу	2
7.	Середня базова освіта за кордоном: стратегія реформування змісту освіти	2

8.	Підвищення ефективності навчання як провідний освітній процес у країнах світу	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількіс. балів
1.	Порівняйте різні підходи до визначення предмету і завдань порівняльної педагогіки. Результати оформити у таблицю.	5
2.	Складіть порівняльну характеристику моделей вищої освіти у різних країнах. Результати оформіть у таблицю.	10
3.	Порівняйте різні концепції дошкільної освіти. Результати оформіть у таблицю	5
4.	Розробка проекту: 1. Представте порівняльну характеристику системи дошкільної освіти двох країн (на вибір) у програмі Power Point (Презентація) за таким алгоритмом: а) історичні тенденції розвитку системи дошкільної освіти. б) характеристика сучасної системи дошкільної освіти:) нормативні і законодавчі документи у сфері дошкільної освіти;) концепція, мета, завдання дошкільної освіти;) типи дошкільних закладів, особливості їх функціонування;) особливості освітньої діяльності різних типів дошкільних закладів:) предметно-розвивальне середовище;) місце ігрової діяльності в освітньому процесі ДНЗ;) зміст, форми, методи навчання дітей у ДНЗ;) науково-методичне забезпечення системи дошкільної освіти. 2. Підготовка кадрів для системи дошкільної освіти. Забезпечення якості підготовки педагогів для системи дошкільної освіти у країні.	20
	Разом	40 бал.

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (POWER POINT

- презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, психодіагностика, ділові ігри, тренінги.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8.Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування, підсумкова письмове тестування, звіт, реферат.
- *Комп'ютерного контролю*: тестове опитування.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Макс балів
Форми роботи	Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3			
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	8
	1	1	1	1	1	1	1	1	
Семінарські заняття	11	11	11	11	11	11	11	11	88
Самостійна робота	40 балів								40
МКР	25		25			25			75
Всього	211 б. РК – 2,11								211

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового	для заліку

		проекту (роботи), практики	
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчально-методичні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка».

10. Рекомендована література:

Основна

1. Галус О.М. Порівняльна педагогіка: навч. посібник. / О.М. Галус, Л.М. Шапошнікова. – К.: Вища школа, 2006. – 215 с. (бібліотека Інституту).
2. Парамонова Л.А. Дошкольное и начальное образование за рубежом: история и современность / Л.А.Парамонова, Е.Ю.Протасова.- М.: Просвещение, 2001. (бібліотека Інституту).
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / Т.І.Поніманська. – К.: «Академвидав», 2004. – 456 с. (бібліотека Інституту).
4. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посібник. / А.А.Сбруєва – 2 – е вид. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 320 с. (бібліотека Інституту).

Додаткова

5. Мельник Н.І. Дошкільна освіта сполучених штатів: історія і сучасність: монографія / Н.І.Мельник. – Умань: Видавець «Сочінський», 2012. – 330 с. (бібліотека Інституту).
6. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / Н.М. Авшенюк, В.О. Кудін, О.І. Огієнко та ін. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 232 с. (бібліотека Інституту).
7. Пантюк Т.І. Зарубіжні теорії та концепції дошкільного виховання: навч.-метод. посіб. / Т.І.Пантюк, З.І.Хало. – Дрогобич: Ред. – видавн. Відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. – 75 с. (бібліотека кафедри педагогіки і психології).

Науково-педагогічні розвідки у фахових виданнях, наукових журналах та матеріалах конференцій.

